

Guatemala és molt més

Marta Nogareda Moreno

Escriure sobre el color i la calor de Guatemala des de la freda i trista grisor de Bèlgica pot fomentar la divulgació d'estereotips: aigües turqueses, gent amable i molta calma als peus d'una palmera. Tot i així, Guatemala és molt més.

Ho descobrirem en Vassi i jo amb l'oportunitat d'impartir uns tallers dins el marc de les relacions entre l'STEI i el seu homòleg guatemalenc, l'STEG.

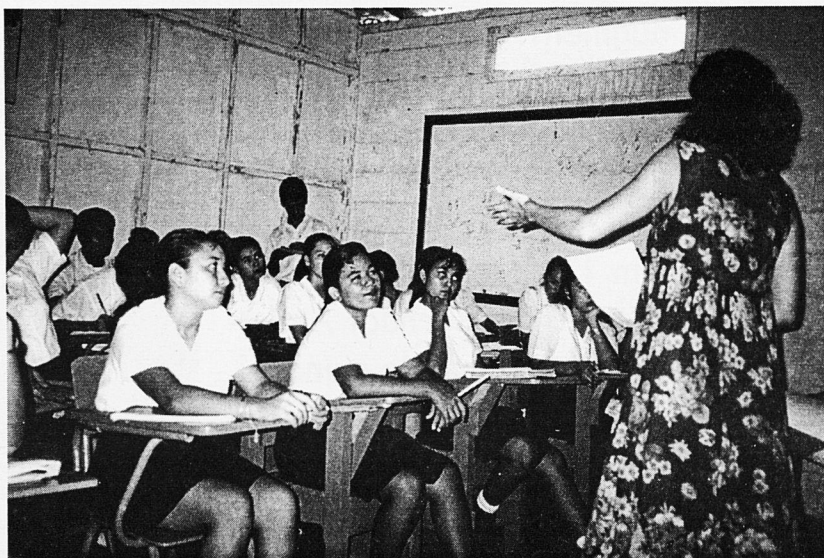
La memòria, a 5 mesos de la nostra arribada, reté allò amb què sempre identificaràs la paraula "Guatemala". Després d'aquesta experiència, un món nou de conceptes i imatges s'obre en sentir o llegir mots com "Amèrica Central", "civilització maia", "justícia social", "guerrilla", "comunitats indígenes", "exèrcit", "Església", "sofriment", "caos-ciutat", "corrupció", "classe dirigent"; frases com "Iluita per la llibertat", "Guatemala: nunca más", "Dios te acompaña"; noms propis com "Pedro de Alvarado", "Gerardi", "Arzú", "Chiapas", "Joviel",

"Otto", "Corazón", "Subcomandante Marcos", "Aristide"; i topònims com "Totonicapán", "Quetzaltenango", "Chichicastenango", "Panajachel", "Morales", "Livingston", "Flores" i sense cap dubte, "Tikal".

Dins tot aquest univers carregat d'històries es varen dur a terme els tallers que, deixant a part les qüestions d'organització, varen fer que el viatge resultés extraordinari.

L'assistència fou disciplinada. Els professors, esdevinguts alumnes, compliren amb els deures d'atenció i participació. Prenien notes com si tot fos nou per a ells i elles, o com si algú els hagués de passar comptes en acabar.

En Vassi parlà de la construcció europea des dels seus inicis fent especial insistència en el tema de les llengües i minories, i en la creixent im-

Marta impartint el taller sobre "Psicologia de l'Educació". (Agost 1998)

portància del respecte al medi ambient dins totes les polítiques europees. (Cal recordar en aquest sentit que Guatemala, com la resta de la regió, sofreix greus problemes de contaminació d'aigües i de manca de recollida de fems, en part per manca de voluntat política, en part per manca de sensibilització pública).

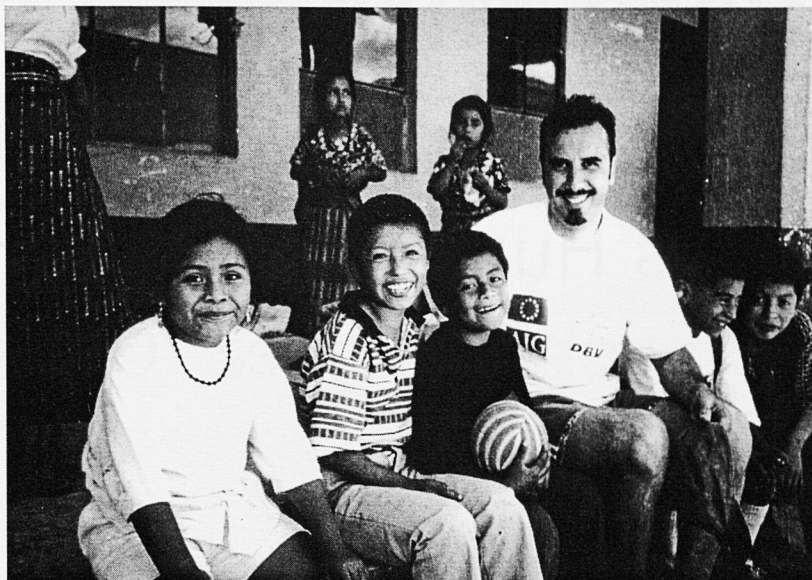
Jo em vaig centrar en aspectes pedagògics dins l'aula, subratllant la importància de l'aprenentatge en grups. Es tracta d'aprofitar els coneixements específics que un o una alumna pot tenir d'un determinat tema, en funció de la seva experiència familiar. A més a més s'estableix una relació d'igual a igual que facilita la comunicació.

Quant al professorat cal insistir que els baixos salaris provoquen una manca de motivació dins un camp tan determinant com és l'educació per als països en vies de desenvolupament.

I tot i així, deixant de banda les seves penúries econòmiques, l'acollida per part dels responsables de l'STEG ens va permetre descobrir els racons menys coneguts, jugar amb els seus infants, escoltar els

poblat per antics esclaus africans que mesclen en el seu parlar l'espanyol, l'anglès i una llengua autòctona que dona lloc al "garífuna".

Guatemala és doncs un conjunt d'història que en l'actua-

Vassi i nins després d'un partit de futbol a San Pedro de la Laguna. (Agost 1998)

litat se mostra com un mosaic d'ètnies, llengües i estils de vida.

De les persones (sens dubte l'aspecte més interessant a retenir) en destacaríem la integritat i coherència acumulada pels anys de sofriment i, en

guerra civil, fou assassinat perquè donava noms i llinatges dels responsables. Un exemple més.

El mes de desembre de 1996 el govern i la guerrilla firmaren els "Acuerdos de Paz" pels quals el primer ha de disminuir el seu antic grau de duresa, i la segona depositar les armes i convertir-se en partit polític. Aquest any hi ha eleccions: és un moment clau. Un caramull de noms haurien de quedar aquí estampats. Però ja hem donat pistes suficients per a suscitar una recerca en profunditat del que ha passat i passa en realitat en aquesta zona del planeta.

Guatemala és alta, verda, austera i encisadora. □

Brussel·les, 13 de gener de 1999.

De les persones en destacaríem la integritat i coherència acumulada pels anys de sofriment i, en molt de casos, de lluita.

seus plans, dormir als seus llits i menjar els seus plats tricolors a base de "frijoles, banano y nata".

Una malaltia, de la qual encara desconexem l'origen, ens retingué al departament d'Ízabal, l'únic que dona a l'oceà Atlàntic. Al costat de Belice descobrirem Livingston,

molt de casos, de lluita. La guerra civil a Guatemala durà 36 anys. En aquest temps s'exterminaren comunitats indígenes senceres amb tota impunitat.

Els professors i mestres que des de l'aula contribuïen al desenvolupament dels seus pobles foren els primers en